

Antikorupcinio sąmoningumo didinimo svarba kuriant skaidrią aplinką

Laura Strukaiytė

Antikorupcinio švietimo skyrius

2022 12 09

Turinys

- Antikorupcinis sąmoningumas
- Sociologinės apklausos
- Antikorupcinio sąmoningumo didinimas organizacijose
- Priemonės

Korupcinių nusikaltimų tyrimas

Korupcijos prevencija

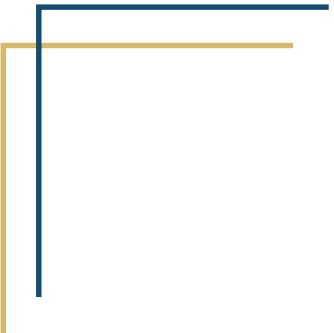

Analitinė antikorupcinė žvalgyba

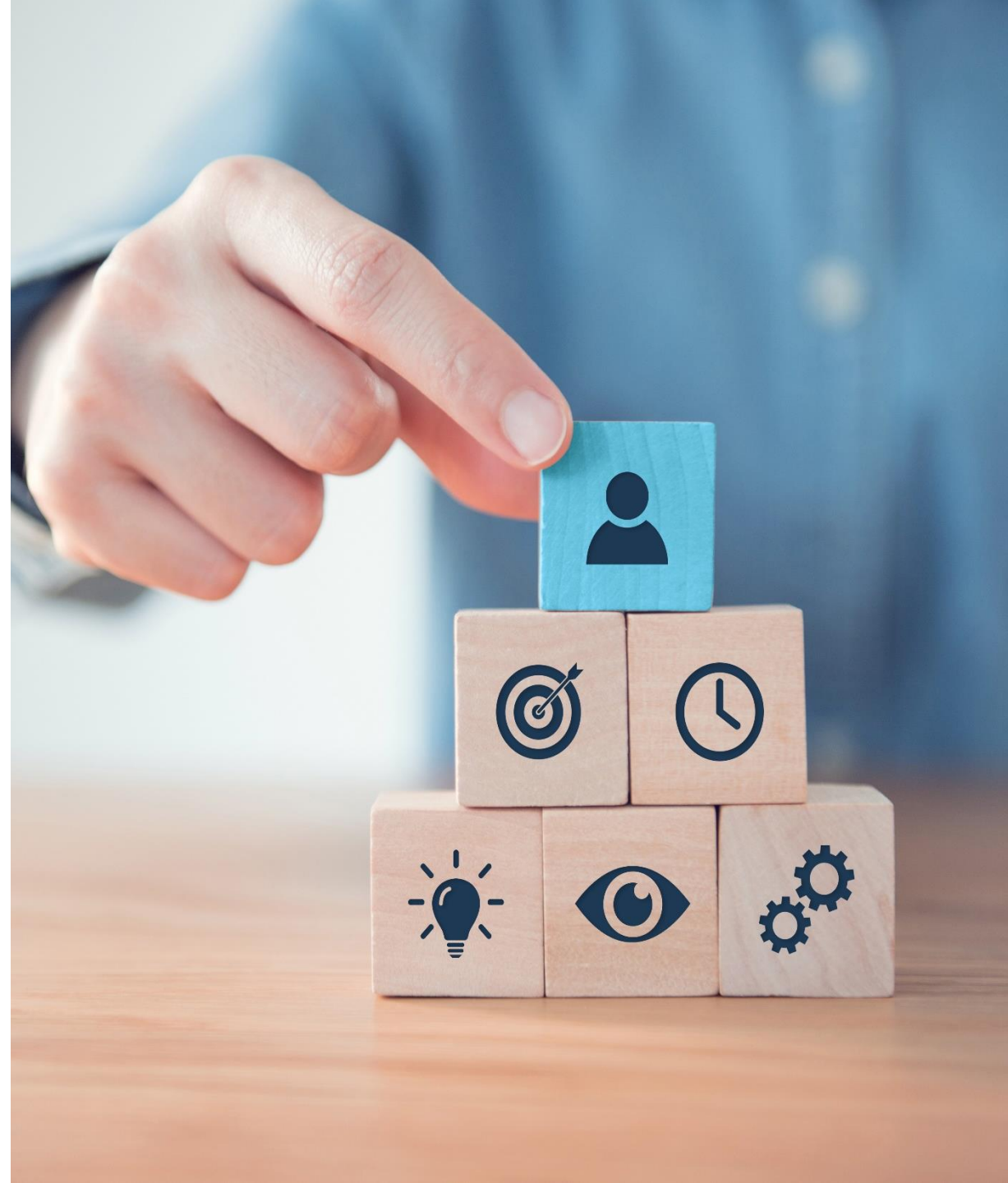

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Antikorupcinio sąmoningumo didinimo tikslas – stiprios piliečių antikorupcinės nuostatos ir visuotinis nepakantumas korupcijai.

Tikslinės grupės:

- Valstybės tarnautojai;
- Verslo atstovai;
- Jaunimas;
- Visuomenė.

Skaidri visuomenė – stipri valstybė

Kviečiame aplankyti STT 25-mečiui skirtą stendą, kurį šiuo metu galite rasti Klaipėdoje prie Senosios perkėlos

Antikorupcinis sąmoningumas grindžiamas antikorupcinėmis žiniomis ir nuostatomis

Antikorupcinės žinios:

- Žinoti kas yra korupcija ir ją atpažinti;
- Žinoti ką daryti susidūrus su korupcija;
- Žinoti kaip stiprinti antikorupcinę aplinką ir skaidrumą.

Nuostatos ir principai:

- Nepakantumas ir netolerancija korupcijai;
- Atsakomybės ir pareigos jausmas;
- Ką AŠ galiu padaryti, kad būtų geriau.

A blurred background image showing several people in a meeting or discussion. One person on the left is looking towards the center, while others on the right have their hands raised, suggesting an active discussion or presentation. The overall scene is out of focus, emphasizing the text in the foreground.

Sociologinės apklausos

„Korupcijos suvokimo indeksas“

Vienas garsiausių korupcijos suvokimo tyrimų pasaulyje.
Lietuvos KSI matuojamas nuo 2012 m.

Tyrimą atlieka tarptautinė nevyriausybinė organizacija
Transparency International.

Indeksas nustatomas remiantis **verslo atstovų apklausomis** ir kitais **ekspertų tyrimais**.

Parodo, kaip šalyje suvokiama **valstybės** ar savivaldybių **tarnautojų** ir **politikų korupcija**.

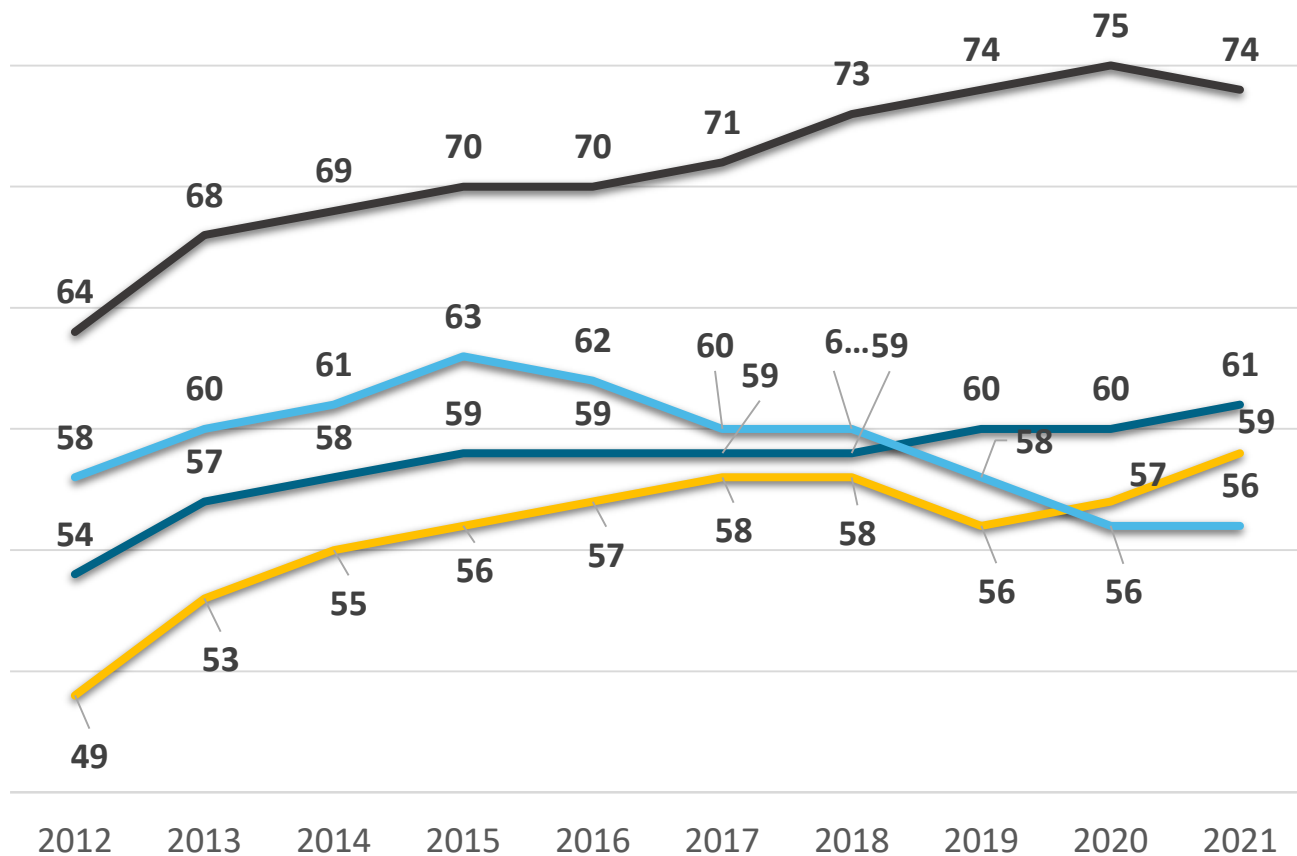
Tiriama 180 šalių.
100 balų žymi labai skaidrią valstybę,
0 – labai korumpuotą.

ES šalių korupcijos suvokimo indeksas (KSI) 2021

Vieta	Valstybė	Balas	Vieta	Valstybė	Balas
1	Danija	88	36	Latvija	59
1	Suomija	88	41	Slovėnija	57
4	Švedija	85	42	Italija	56
8	Nyderlandai	82	42	Lenkija	56
9	Liuksemburgas	81	49	Čekija	54
10	Vokietija	80	49	Malta	54
13	Airija	74	52	Kipras	53
13	Austrija	74	56	Slovakija	52
13	Estija	74	58	Graikija	49
18	Belgija	73	63	Kroatija	47
22	Prancūzija	71	66	Rumunija	45
32	Portugalija	62	73	Vengrija	43
34	Ispanija	61	78	Bulgarija	42
34	Lietuva	61			

Korupcijos suvokimo indekso kaita 2012-2021

— Latvija — Lietuva — Estija — Lenkija

LIETUVOS POZICIJA

34/180 PASAULYJE

13/27 EUROPOS
SAJUNGOJE

3 BALAIS ŽEMESNIS
ĮVERTIS NEI ES
VIDURKIS

Transparency International tyrimas „Korupcijos suvokimo indeksas“, 2021 m.

„Lietuvos korupcijos žemėlapis“

Tyrimo pradžia –
2001 m.

Inicijuotas „Transparency
International“ Lietuvos
skyriaus, nuo 2011 m. –
koordinuojamas STT.

Tyrimo dalys: korupcijos
suvokimas, korupcinė
patirtis ir antikorupcinis
potencialas.

Tikslinės grupės:
gyventojai, įmonių
vadovai ir valstybės
tarnautojai.

Respondentų skaičius 2021 m.:
1005 gyventojai,
503 įmonių vadovai,
697 valstybės tarnautojai.

LIETUVOS KORUPCIJOS ŽEMĖLAPIS 2021

KORUPCIJOS PAPLITIMO SUVOKIMAS

KORUPCIJA – LABAI RIMTA PROBLEMA LIETUVOJE

Gyventojai

Įmonių vadovai

Valstybės tarnautojai

35%

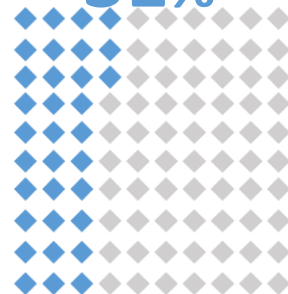
4 vietoje ↑1
tarp kitų problemų

26%

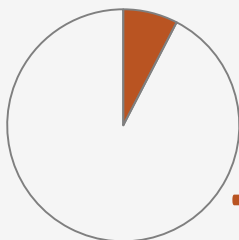
5-6 vietoje ↓1
tarp kitų problemų

31%

6 vietoje ↓2
tarp kitų problemų

KORUPCIJA – PROBLEMA VEIKTI VERSLUI LIETUVOJE

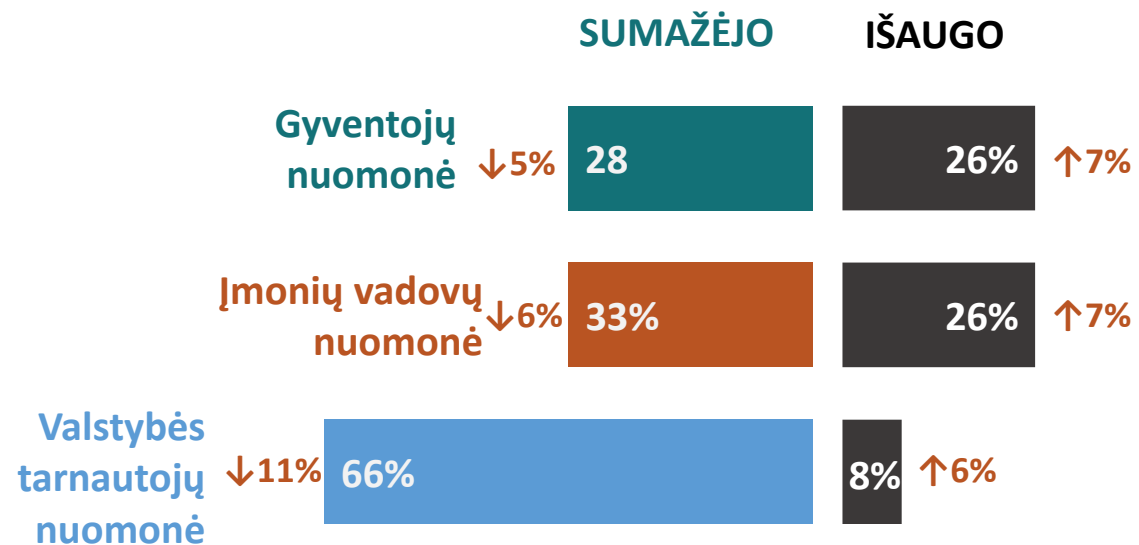

Įmonių vadovų teigia, kad korupcija – labai rimta problema vykdant veiklą Lietuvoje

7% ↓8%

KORUPCIJOS MASTO KAITOS VERTINIMAS

PER PRAĖJUSIUS 5 METUS, KORUPCIJOS MASTAI:

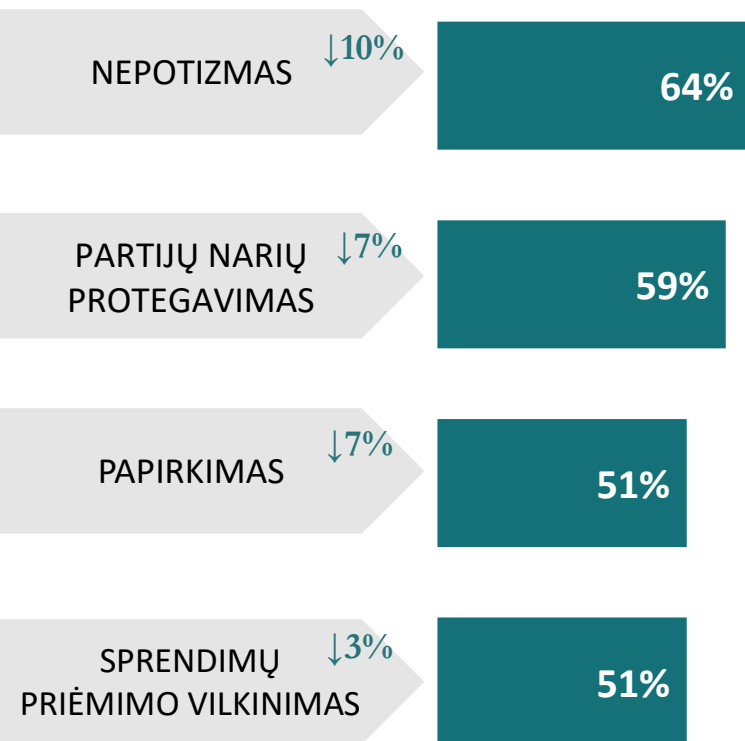
Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai lyginant su 2020 m.

Daugiau informacijos: <https://www.stt.lt/analitine-antikorupcine-zvalgyba/lietuvos-korupcijos-zemelapis/7437>

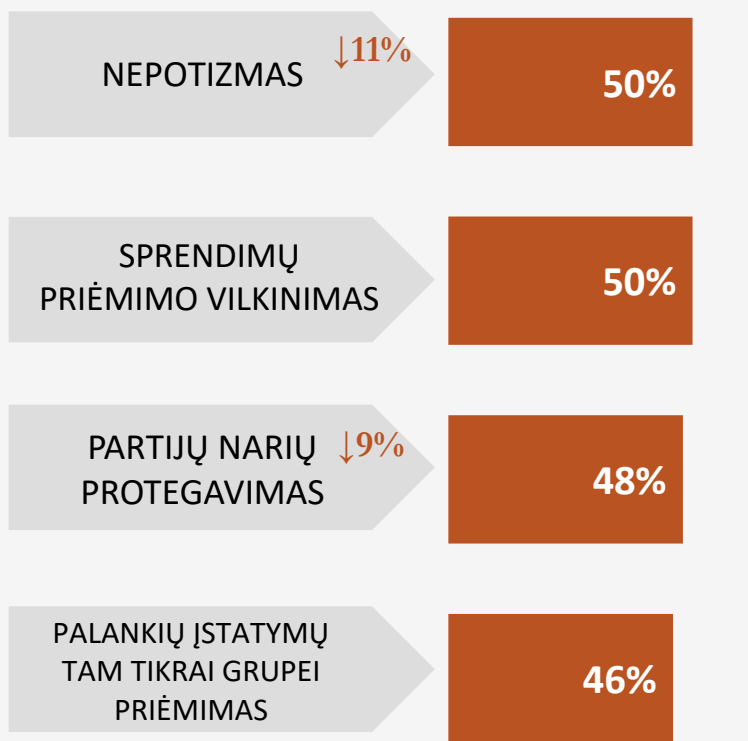
Labiausiai paplitusios korupcijos formos

„Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2021

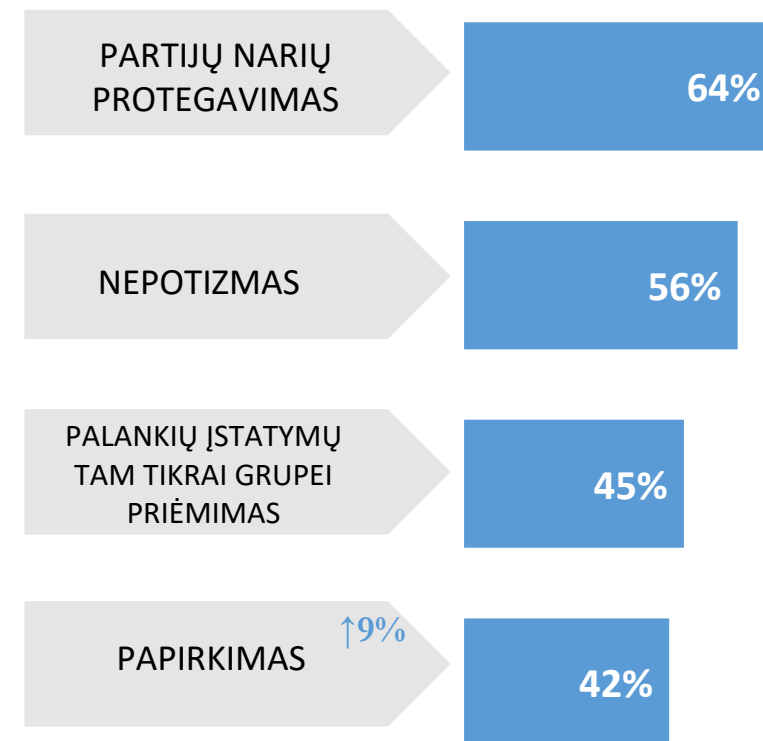
Gyventojų nuomonė

Įmonių vadovų nuomonė

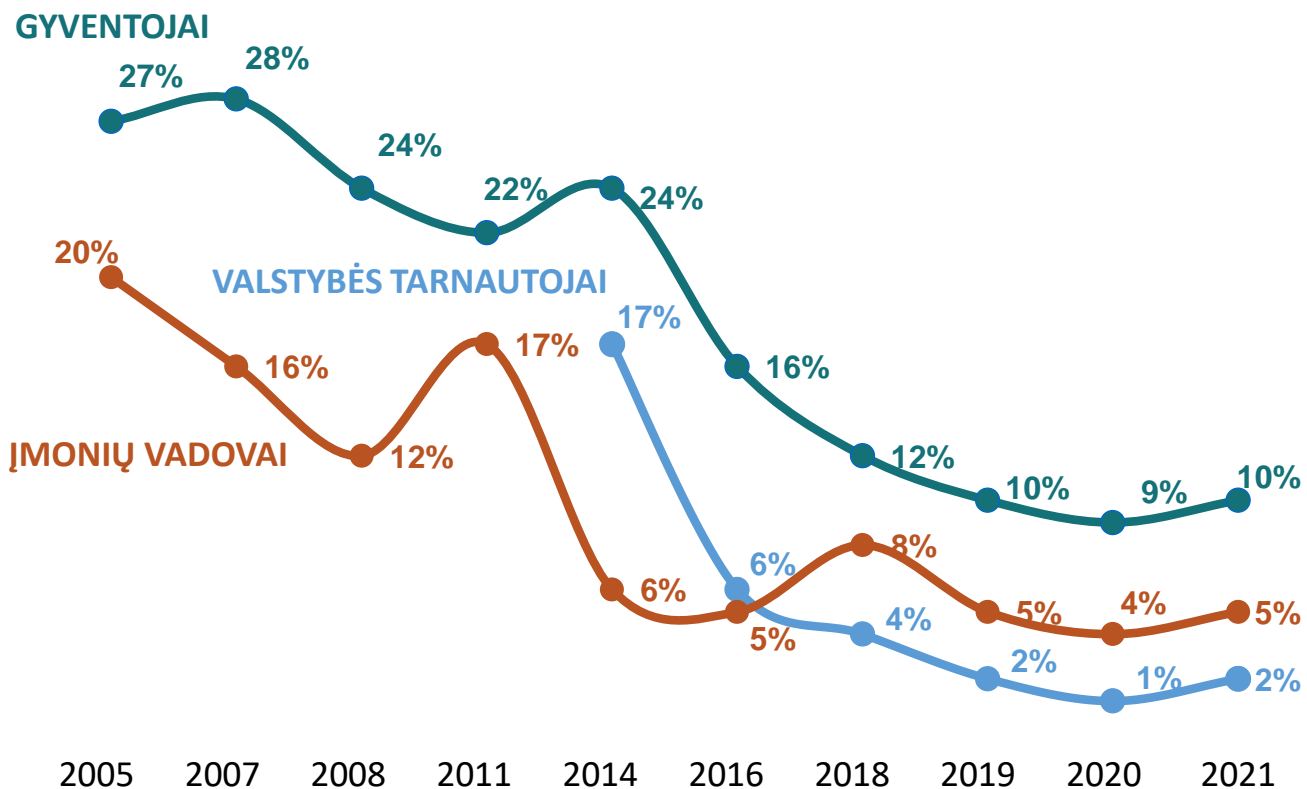
Valstybės tarnautojų nuomonė

Korupcinė patirtis

KORUPCIJOS PATIRTIS

PER PASTARUOSIUS 12 MĖN. TEKO DUOTI KYŠĮ

KYŠININKAVIMO INDEKSAI: TOP3

Dažniausiai kyšius gyventojai davė: per 5 m. laikotarpį susidūrę su institucija respondentai

	2021 m.	2020 m.	2016 m.	2011 m.
RESPUBLIKINĖSE LIGONINĖSE	17%	13%	27%	48%
MIESTO, RAJONO LIGONINĖSE	16%	10%	23%	44%
SAVIVALDYBIŲ SOCIALINĖS PARAMOS SKYRIUOSE	6%	1%	-	5%

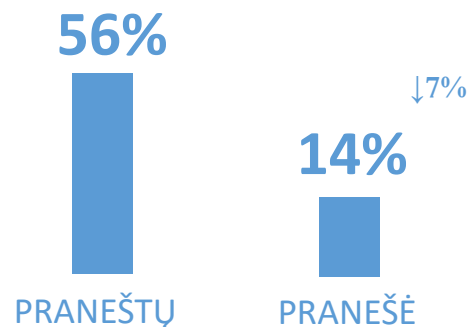
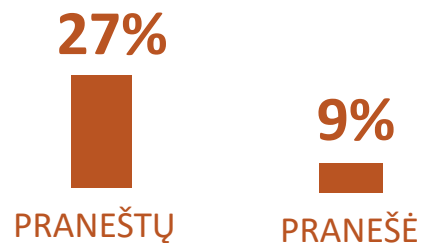
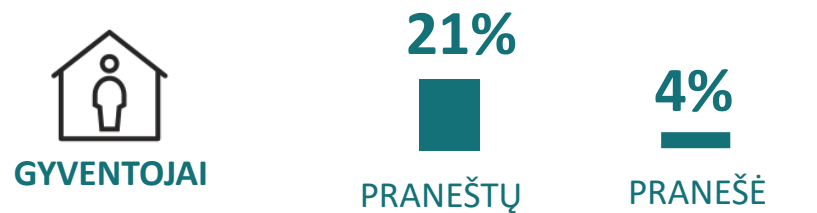
Dažniausiai kyšių iš verslo atstovų reikalavo: per 5 m. laikotarpį susidūrę su institucija respondentai

	2021 m.	2020 m.	2016 m.	2011 m.
SAVIVALDYBĖS ĮMONĖS	9%	3%	6%	-
TERITORINĖS MUITINĖS	8%	6%	10%	6%
ŽINIASKLAIDA	8%	5%	5%	10%
PRIVALOMOSIOS AUTOMOBILIŲ TECHNINĖS APŽIŪROS ĮMONĖS	7%	6%	10%	6%

Institucijose, kur reikalus per penkerius metus tvarkė bent 100 respondentų Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai

Pranešimo apie korupciją potencialas

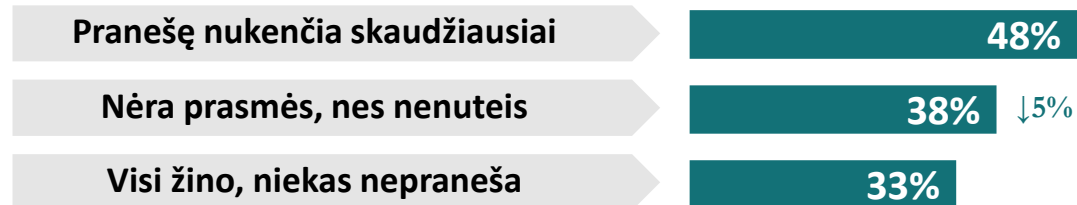
PRANEŠIMAS APIE KORUPCIJĄ

NEPRANEŠIMĄ PATEISINANČIOS PRIEŽASTYS

Prašau išsirinkti tris priežastis, kurios galėtų pateisinti nutylėjimą apie kyšio davimą ar paėmimą

Gyventojai

Įmonių vadovai

Valstybės tarnautojai

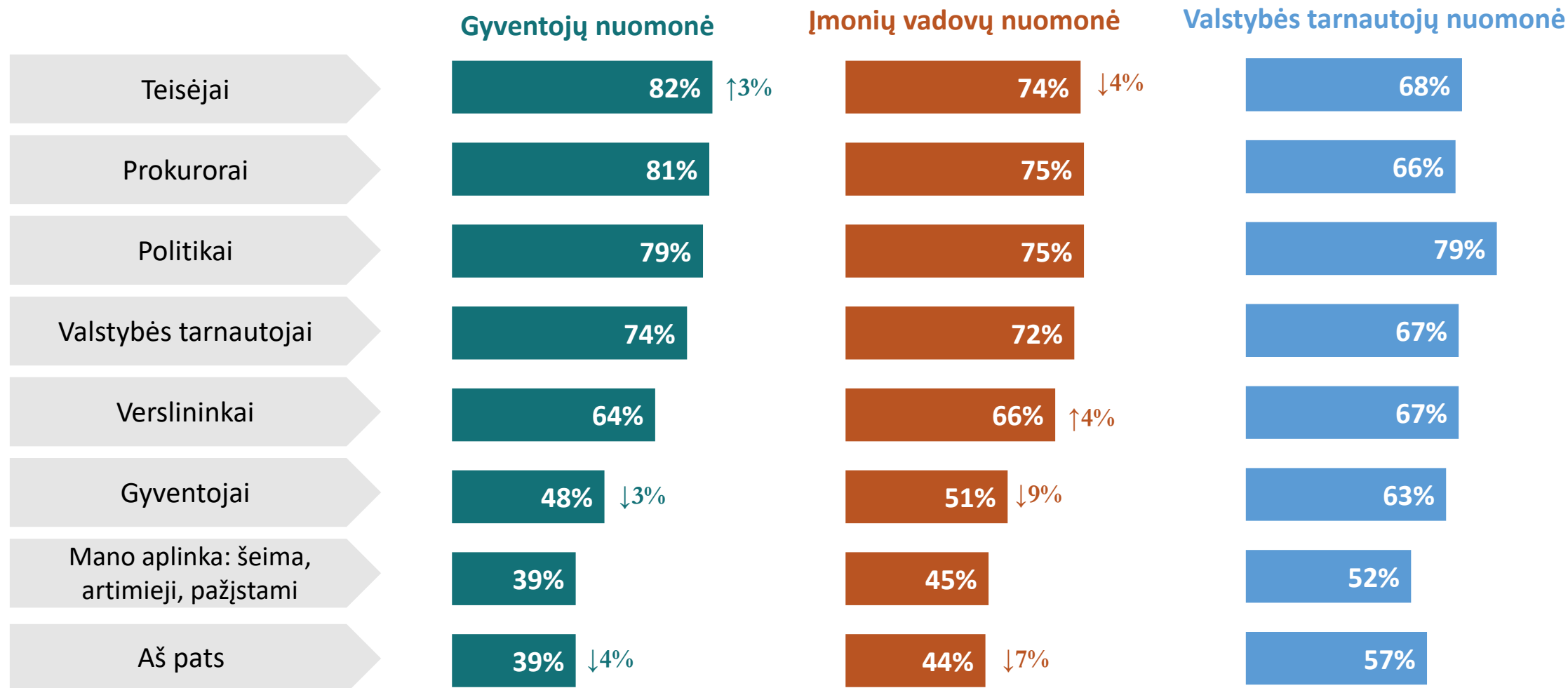

Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai lyginant su 2020 m.

Atsakomybė už korupcijos paplitimą Lietuvoje

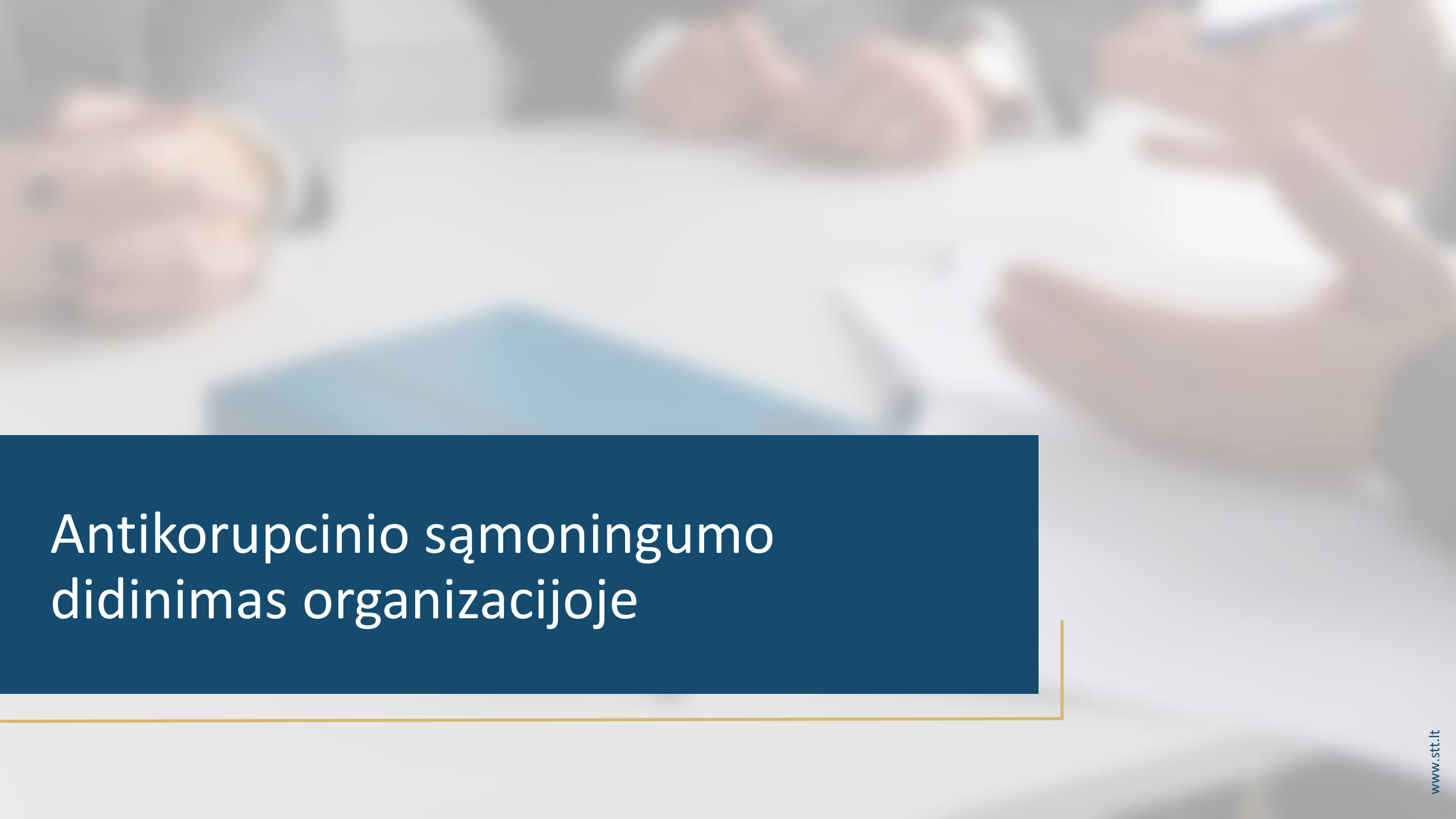
VISUOMENĖS GRUPIŲ ATSAKOMYBĖS DĖL LIETUVOJE ESANČIO KORUPCIJOS MASTO VERTINIMAS

„Labai atsakingi“ ir „atsakingi“ suma

Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai lyginant su 2020 m.

A blurred background image showing several people in a meeting or office setting. The focus is on the hands and arms of the individuals, suggesting a collaborative or active discussion. The colors are muted, with a lot of white and light tones.

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas organizacijoje

Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių sistema

Korupcijos
prevencijos
priemonės

**Antikorupcinio
sąmoningumo
didinimas**

Personalo
patikimumo
užtikrinimas

Kitos įstatymuose
numatytos
priemonės

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Skaidrumo stiprinimas

- sąžiningumas
- viešumas
- atvirumas ir aiškumas
- įtraukimas siekiant bendro gėrio

Antikorupcinės aplinkos stiprinimas

- reguliarus antikorupcinis švietimas
- įtvirtintas etikos kodeksas
- nustatyta dovanų politika
- viešų ir privačių interesų deklaravimas ir jų kontrolė
- funkcionuojantis pranešimų kanalas
- užtikrinta pranešėjų apsauga ir kt.

Antikorupcinio sąmoningumo etapai

Būdam planuoti veiklą:

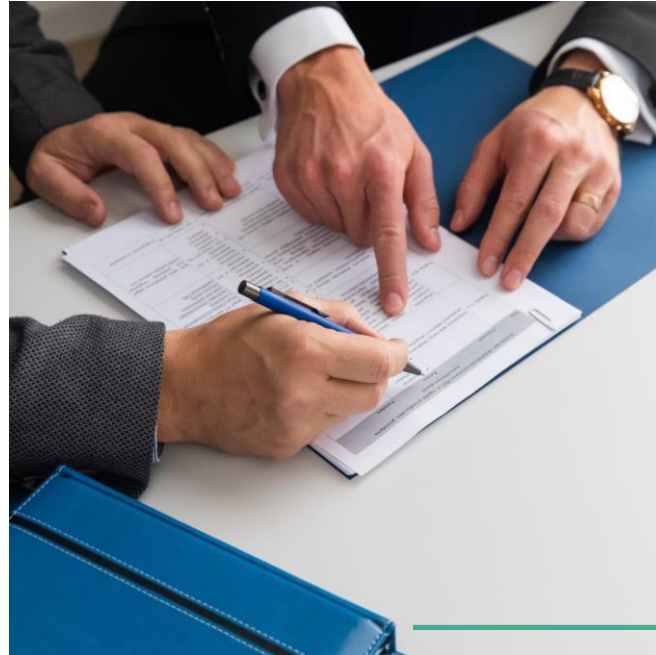
- 1.** Rengiama tikslinė programa;
- 2.** Temos įtraukimas į korupcijos prevencijos programą/planą;
- 3.** Temos įtraukimas į kvalifikacijos kėlimo procesą.

Sėkmės receptas

**VADOVŲ ASMENINIS
PAVYZDYS**

**VADOVO ĮSITRAUKIMAS IR
PALAIKYMAS**

**NUOLATINIS POVEIKIO
MATAVIMAS**

Priemonès

STT E. mokymo platforma

- Viešajam ir privačiam sektoriams bei visuomenei
- Pasiekama bet kur ir bet kada
- Aktualiausia informacija vienoje vietoje
- Išduodami sertifikatai liudijantys kvalifikacijos kėlimą
- Nemokama

Daugiau informacijos – emokymai.stt.lt

Statistika (2021 rugsėjis – 2022 lapkritis)

21 105
vartotojų

29 112
sertifikatų

Mokymų temos:

- Korupcijos samprata,
- Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos,
- Interesų konfliktai,
- Dovanų politika,
- Pranešėjų apsauga,
- Sveikatos apsauga,
- Savivalda,
- Privatus sektorius,
- Viešieji pirkimai,
- EBPO svarba užsienio pareigūnų papirkimo kontekste,
- Užsienio pareigūnų papirkimas (*anglų k.*).

SKAIDRUMO AKADEMIJA

**Gerosios praktikos pasidalinimo
ir konsultaciniai renginiai**

20 renginių

~5000 dalyvių

Kaip didinti darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą?

2022 m. balandžio 21 d. 10 val.

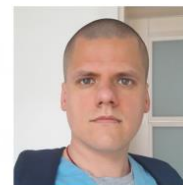
Pranešėjai:

Benas Aldakauskas
Specialiųjų tyrimų tarnybos
Antikorupcinio švietimo skyriaus
vadovas

Laura Baltulienė
Lietuvos transporto saugos
administracijos Teisės ir rizikų
vaidymo skyriaus patarėja

Martynas Gedminas
Joniškio ligoninės
direktorius

Renginio pranešėjai:

Julius Belickas
Informacinės visuomenės
plėtros komisijas
ivpk

Adrijus Jusas
Registru centras
**REGISTRU
CENTRAS**

Eglė Radvilė
Vilniaus miesto savivaldybės
atstovė
VILNIUS

Audrius Butkus
Šiaulių miesto savivaldybės
atstovas
ŠIAULIAI

Karteliniai susitarimai viešuosiuose pirkimuose: kaip atpažinti ir jų išvengti?

2022 m. kovo 24 d. 10 val.

Renginio pranešėjai:

Eglė Malonytė
Konkurencijos taryba
KONKURENCIJOS TARYBA

Giedrius Krasauskas
Vilniaus m. savivaldybė
VILNIUS

Vaida Genytė-Kazlauskienė
AB „Lietuvos geležinkeliai“
**LTG LIETUVOS
GELEŽINKELIAI**

STT antikorpucinio švietimo vaizdo paskaitos

Temos:

- *Įvadinė paskaita*
- *Dovanų politika*
- *Interesų konfliktai*
- *Viešieji pirkimai*
- *Pranešėjų apsauga*
- *Sveikatos apsauga*
- *Užsienio pareigūnų papirkimas*

STT LAIDŲ CIKLAS

#1 ĮVADINĖ PAŠKAITA

2022 METAI

Paskaitas rasite STT „Youtube“ kanale: <https://www.youtube.com/@sttspecialiujutirimutarnyb8123>

MOKINIŲ KONKURSAS SKAIDRUMĄ KURIAME KARTU

vyko: 2022 M. SPALIO 25 D. – LAPKRIČIO 18 D.
dalyvavo: 188 KLASĖS IR 3312 MOKSLEIVIŲ
užduotys: TESTAS IR KŪRYBINIS DARBAS
apdovanojimai: 2022 M. GRUODŽIO 20 D.

nominacijos:
SKAIDRUMO LYDERIAI
SKAIDRUMO SKLEIDĖJAI
SKAIDRUMO BENDRUOMENĖ

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPECIALIŲ TYRIMŲ
TARNYBA

ANTI KORUPCINIS UGDYMAS: Skaidrumo ženklelis

Mokymosi sistemos „SKAIDRUMO ŽENKLELIS“ tikslas – sudaryti sąlygas moksleiviams plėsti žinias apie korupcijos reiškinių ir neigiamas jo pasekmes, stiprinti antikorupcinį sąmoningumą.

Moksleiviai gali įgyti žinių ir spręsti testus šiomis temomis:

- korupcijos reiškinys (esmė, priežastys, požymiai);
- korupcijos keliamas pavojus ir pasekmės;
- korupcija kasdienėse situacijose;
- pilietinės visuomenės vertybės;

Antikorupcinio švietimo paskaita ar praktinis seminaras Jūsų institucijoje (17 000 dalyvių 2021 m.)

- Norėdami, kad Jūsų institucijoje STT pareigūnai surengtų antikorupcinio švietimo paskaitą arba praktinį seminarą darbuotojams ar atskirai darbuotojų grupei:
- užpildykite ir el. p. dokumentai@stt.lt pateikite PRAŠYMĄ;
- susipažinkite su Specialiųjų tyrimų tarnybos antikorupcinio sąmoningumo didinimo veiklų organizavimo tvarkos APRAŠU.

Kaip pranešti apie korupciją?

Atvykti į **STT**
atstovybę

Atsisiųsti
programėlę
„Pranešk STT“

Pranešti
internetinėje
svetainėje
www.stt.lt

Skambinti
(8 5) 266 3333

Rašyti el. paštu
pranesk@stt.lt

Geriausia diena būti skaidriam – šiandien!

Laura Strukaitytė

Vyresnioji specialistė

Antikorupcinio švietimo skyrius

El. paštas: laura.strukaityte@stt.lt

Tel. nr. 8 (706) 63 304

